

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Ing. Petra Šuránka a soudců Mgr. Věry Pazderové, LL.M., M.A., a JUDr. Bc. Kryštofa Horna ve věci

žalobkyně: **B. T. Y.**, nar. X
státní příslušnost Vietnamská socialistická republika
zastoupena advokátem Mgr. Petrem Václavkem
sídlem Opletalova 25, Praha 1

proti
žalované: **Komise pro rozhodování ve věcech pobytu cizinců**
sídlem náměstí Hrdinů 1634/3, Praha 4

o **žalobě proti rozhodnutí** žalované ze dne 23. 4. 2020, č. j. MV-46462-4/SO-2020,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 23. 4. 2020, č. j. MV-46462-4/SO-2020, a rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 3. 2. 2020, č. j. OAM-6589-21/TP-2019, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení částku ve výši 11 228 Kč, a to do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám jejího zástupce Mgr. Petra Václavka, advokáta.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaná zamítla žalobkynino odvolání a potvrdila rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 3. 2. 2020, č. j. OAM-6589-

21/TP-2019, ve věci žádosti o povolení k trvalému pobytu na území ČR podle zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“).

2. Žalobkyně podala na Velvyslanectví ČR ve Vietnamu dne 17. 4. 2019 žádost o povolení k trvalému pobytu podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců ve znění účinném od 15. 8. 2017, podle kterého se povolení k trvalému pobytu bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá „*cizinci, který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilé dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců na území*“. K žádosti žalobkyně doložila mimo jiné ověřenou kopii potvrzení o adopci, které bylo vydáno Národním výborem obce C. D., okres C. G., kraj H. D., s datem registrace adopce 20. 1. 2015 (a ověřený překlad tohoto potvrzení do českého jazyka). Podle tohoto potvrzení jsou jejími adoptivními rodiči T. Q. T. (otec) a B. T. T. (matka). Dále předložila originál rodného listu vydaného dne 20. 1. 2015 týměž národním výborem, v němž jsou zapsáni adoptivní rodiče žalobkyně (ve spisu je založena kopie rodného listu s poznámkou, že byl předložen originál, a dále je založen ověřený překlad výpisu z rodného listu do českého jazyka).
3. Dne 3. 2. 2020 ministerstvo žádost zamítlo podle § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců ve znění účinném od 15. 8. 2017 pro nesplnění podmínky uvedené v § 66 odst. 1 písm. d) téhož zákona. Uvedlo, že je mu z úřední činnosti znám právní postup adopce dítěte ve Vietnamu, proto pojalo v posuzované věci důvodnou pochybnost o vzniku rodinné vazby mezi žalobkyní a jejími adoptivními rodiči.
4. Ze sdělení Ministerstva spravedlnosti Vietnamu, oddělení adopce dítěte, ze dne 1. 6. 2018 vyplývá, že v případech, kdy je adoptivním rodičem občan Vietnamu žijící dlouhodobě nebo trvale v zahraničí a adoptuje si vietnamské dítě žijící ve Vietnamu, jedná se o adopci se zahraničními prvky. Pravomoc k řešení takového případu náleží Krajskému lidovému výboru kraje, ve kterém toto dítě žije. Proces právního řízení adopce musí být v souladu s „Mezinárodní úmluvou La Hay“ a musí být schválen Ústředním státním úřadem pro mezinárodní adopci České republiky a Vietnamu. Pokud před a v době řízení o adopci adoptivní rodič pracoval nebo podnikal a dlouhodobě nebo trvale žil v ČR, adopční listiny vydané lidovým výborem obce nebo městské čtvrti nejsou právně platné.
5. V návaznosti na toto vyjádření ministerstvo konstatovalo, že žalobkyní doložené potvrzení o osvojení vydané Národním výborem obce C. D. je vydané v rozporu s vietnamskými právními předpisy, a proto je neplatné. Orgánem příslušným ve věci žalobkyně byl Krajský lidový výbor H. D.. Z potvrzení o osvojení vyplývá, že osvojitelé uvedli jako adresu svého bydliště adresu ve Vietnamu, nikoliv adresu v ČR. Lze se důvodně domnívat, že Národní výbor obce C. D. by žádost o adopci neprojednal, pokud by mu bylo známo, že adoptivními rodiči se mají stát občané Vietnamu trvale pobývající v zahraničí.
6. Vzhledem k informacím uvedeným ve výše zmíněném vyjádření vietnamského ministerstva spravedlnosti se ministerstvo se obrátilo na Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Z jeho vyjádření ze dne 9. 9. 2019 vyplynulo, že ve své databázi žalobkyni ani její osvojitele neeviduje. V daném případě tedy nedošlo ke zprostředkování osvojení prostřednictvím uvedeného úřadu.
7. S ohledem na tyto skutečnosti mělo ministerstvo za prokázané, že v případě žalobkyně nedošlo k právně platnému osvojení, neboť nebyl dodržen právní postup vyplývající ze zákona o adopci ve Vietnamu a nedošlo ani ke schválení adopce Úřadem pro

mezinárodněprávní ochranu dětí. V posuzované věci tedy nejsou potvrzeny důvody pro povolení k trvalému pobytu, neboť není splněna podmínka, že o povolení žádá cizinec, který je nezletilým dítětem cizince s povoleným trvalým pobytem [§ 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců]. V řízení bylo prokázáno, že listiny předložené žalobkyní vydal nekompetentní orgán, a proto jsou neplatné. Rodinný vztah tak vůbec nevznikl.

8. K námitce žalobkyně, že ČR je povinna považovat listinu vydanou vietnamskými orgány za veřejnou listinu na základě čl. 13 Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Vietnamskou socialistickou republikou o právní pomoci ve věcech občanských a trestních (vyhláška č. 98/1984 Sb.; dále jen „smlouva o právní pomoci“), a tedy přiznat jí presumpci pravosti a správnosti, ministerstvo uvedlo, že potvrzení o adopci považuje za veřejnou listinu, současně je však povinno ověřit skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V průběhu řízení byly zjištěny skutečnosti, které bezpochyby prokázaly, že předmětná listina je neplatná podle vietnamského zákona o adopci. Podle ministerstva se nejedná o vadu žádosti, kterou by bylo možné odstranit prostřednictvím výzvy. Povinnost tvrdit a prokázat rozhodné skutečnosti je v řízení o žádosti na účastníku řízení.
9. Závěrem ministerstvo konstatovalo, že ačkoliv z § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců nevyplývá povinnost posoudit přiměřenost dopadů rozhodnutí do soukromého a rodinného života cizince, zabývalo se i touto otázkou. Žalobkyně dosud nedisponovala žádným povolením k pobytu na území ČR a žije ve Vietnamu, kde navštěvuje 8. třídu základní školy. Na území ČR si tedy zatím nemohla vytvořit sociální, ekonomické či jiné vazby. V ČR žijí pouze její adoptivní rodiče, a to na základě povolení k trvalému pobytu (od roku 1998 otec a od roku 2002 matka). Spolu s nimi zde žijí jejich nezletilé děti. S ohledem na tyto skutečnosti ministerstvo dospělo k závěru, že zamítavé rozhodnutí nemá vliv na dosavadní život žalobkyně, a neznamená tak žádný zásah do jejího soukromého a rodinného života.
10. Žalovaná zamítla odvolání žalobkyně v záhlaví uvedeným rozhodnutím. Nepřisvědčila námitce, podle které je rozhodnutí ministerstva nepřezkoumatelné, protože odůvodnění neodpovídá uplatněnému důvodu zamítnutí žádosti. Z § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu vyplývají tři kumulativní podmínky: 1) žádost musí podat nezletilé dítě cizince, 2) cizinec, jehož dítě podalo posuzovanou žádost, pobývá na území ČR na základě povolení k trvalému pobytu a 3) důvodem žádosti je společné soužití těchto cizinců. Ministerstvo zamítlo žádost žalobkyně pro nesplnění první podmínky, neboť bylo prokázáno, že ji nelze považovat za dítě jejích adoptivních rodičů z důvodu neplatnosti adopční listiny a na jejím základě vystaveného rodného listu. Žalobkyně se mylí, domnívá-li se, že důvodem zamítnutí žádosti byl závěr, že účelem žádosti není její společné soužití s adoptivními rodiči.
11. K námitce, že autenticitu veřejné listiny nelze zpochybnit způsobem, jakým to učinilo ministerstvo, žalovaná konstatovala, že ministerstvo nepochybnilo skutečnost, že adopční listina je veřejnou listinou. I veřejná listina však může být zpochybněna, pokud je její neplatnost dostatečně prokázána. Žalovaná nesouhlasila s námitkou, že ministerstvo neodůvodnilo, na základě čeho neplatnost sporné listiny dovozuje. Ze spisu i prvostupňového rozhodnutí je postup ministerstva patrný a všechny kroky jsou řádně odůvodněny. V této souvislosti žalovaná zopakovala vyjádření vietnamského ministerstva spravedlnosti k adopci se zahraničním prvkem a ztotožnila se se závěrem ministerstva, že předložená adopční listina je právně neplatná.
12. Žalovaná nepřisvědčila ani námitce, že ministerstvo neprověřilo, zda adoptivní rodiče

žalobkyně žijí dlouhodobě nebo trvale mimo Vietnam. Z cizineckého informačního systému vyplývá, že adoptivní otec žalobkyně disponuje povolením k trvalému pobytu od roku 1998 a adoptivní matka od roku 2002. Žádost svědčí o tom, že trvale žijí na území ČR, neboť důvodem žádosti bylo právě sloučení žalobkyně s jejími adoptivními rodiči na území ČR. Pro řízení o adopci s mezinárodním prvkem je stěžejní, že adoptivní rodiče disponují trvalým pobytem v ČR, nikoliv jak často navštěvují zemi původu.

13. Podle žalované ministerstvo nepochybně, pokud žalobkyni nevyzvalo k prokázání, že k adopci došlo řádně, neboť okolnosti adopce prověřilo ze své úřední činnosti samo. Nejednalo se přitom ani o vadu, kterou by bylo možné odstranit na základě výzvy. Ministerstvo podle žalované zjistilo stav věci, o němž nejsou žádné důvodné pochybnosti.
14. Žalovaná neshledala důvodnou ani námitku nesprávného posouzení zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně. Ministerstvo se touto otázkou zabývalo, ačkoliv to § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců neukládá. Žalovaná se s jeho hodnocením ztotožnila a odkázala na něj. Zamítnutí žádosti reálně nic nemění na stávající rodinné situaci žalobkyně, která na území ČR nikdy nepobývala. Rozhodnutí ministerstva nemůže způsobit nepřiměřený zásah do soukromého a rodinného života žalobkyně, neboť takový život není na území ČR vůbec realizován. Žalobkyně ani neuvedla žádné skutečnosti, které by měly svědčit o nepřiměřenosti dopadů rozhodnutí.

II. Obsah žaloby a vyjádření žalované

15. Žalobkyně v žalobě namítá, že rozhodnutí žalované i rozhodnutí ministerstva jsou nepřezkoumatelná, neboť jejich odůvodnění neodpovídá uplatněnému důvodu zamítnutí žádosti. Ministerstvo zamítlo žádost podle § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců a jako důvod zamítnutí uvedlo „*nesplnění podmínky uvedené v ustanovení § 66 odst. 1 písm. d) zákona č. 326/1999 Sb.*“. Takový důvod však není v § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců uveden. Důvodem zamítnutí žádosti podle zmíněného ustanovení je pouze „*nepotvrzení důvodů uvedených v žádosti*“. Důvodem žádosti bylo společné soužití cizinců na území. Ministerstvo však neargumentovalo tím směrem, že by tento důvod nebyl naplněn. Jeho argumentace se týkala pouze dokumentů osvědčujících rodinný vztah. Podle žalobkyně jde o nepřípustné rozšíření důvodů pro zamítnutí žádosti. Krom toho, vztah rodič-potomek a úmysl pobytu byly podle žalobkyně jednoznačně prokázány.
16. Správní orgány postavily žalobkyni do pozice, kdy by měla prokazovat pravost adopčních dokumentů. To je podle žalobkyně nepřípustné přenášení důkazního břemene. Žalobkyně trvá na tom, že existenci a autenticitu veřejné listiny vydané vietnamským úřadem nelze zpochybnit způsobem, jakým to učinily správní orgány. Žalovaná přitom uznala, že se jedná o veřejnou listinu, bylo tedy úkolem správních orgánů vyvrátit presumpci její pravosti a pravdivosti. V této souvislosti žalobkyně odkázala na čl. 13 smlouvy o právní pomoci, který upravuje platnost listin. Ministerstvo nejprve zpochybnilo bez většího odůvodnění platnost předložené listiny, žalovaná následně argumentovala její obsahovou nesprávností. Uvedená argumentace však neodůvodňuje zamítnutí žádosti. S ohledem na § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, (dále jen „správní řád“) bylo na správním orgánu, aby zjištěním skutkového stavu prokázal obsahovou nesprávnost sporné listiny.
17. Závěr o obsahové nesprávnosti nelze učinit pouze na základě skutečnosti, že adoptivní rodiče žalobkyně uvedli v žádosti o adopci jako místo trvalého pobytu adresu ve Vietnamu. Občané Vietnamu, byť se jedná i o držitele trvalého pobytu v jiné zemi, mají nejen tendenci, ale i právo pobývat v mezích zákona dlouhodobě také v jiných zemích, než je země, která jim

trvalý pobyt udělila. Nezřídka udržují rodinné vazby s vlastní. Uvedení využívané vietnamské adresy vietnamskému orgánu státní správy, zejm. v době, kdy tam občan Vietnamu skutečně dočasně pobývá, nezavdává důvod k pochybnostem o pravosti listiny, ale je naopak do značné míry pochopitelným krokem. Ministerstvo ani žalovaná se navíc nezabývaly tím, nakolik adoptivní rodiče žalobkyně pobývali v ČR. Vycházely-li pouze formálně z druhu pobytového oprávnění, nese takový přístup znaky přepjatého formalismu, jež Ústavní soud opakovaně označil za nežádoucí a rozporný s ústavními principy demokratického právního státu.

18. Dále žalobkyně správním orgánům vytkla, že fakticky nepřihlédly k výpisu z rodného listu, který sám o sobě nezpochybnitelným způsobem potvrzuje rodičovství. Jeho platnost, pravost ani autenticitu nezpochybnily, ani v tomto směru nepodnikly šetření. Z tohoto důvodu je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné a nezákonné. Správní orgány rovněž formalisticky vyšly z toho, že do procesu adopce musel vstoupit Úřad pro mezinárodněprávní ochranu dětí. Aby však mohly vycházet ze skutečnosti, že adopce podléhala komplikovanějšímu byrokratickému procesu včetně zapojení zmíněného úřadu, musely by vést dokazování jiným směrem. Správní orgány nijak neprověřily, jaký díl života tráví adoptivní rodiče se svou dcerou ve Vietnamu. Samotná existence jejich oprávnění k trvalému pobytu v ČR nesvědčí o rozsahu jejich přítomnosti na území ČR. Správní orgány však bez dalšího pojaly absenci zapojení Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí jako důkaz o neplatnosti adopční listiny. Dosavadní dokazování pro závěr o neplatnosti adopční listiny nesvědčí.
19. Podle žalobkyně byl účel a smysl osvojení po celou dobu řízení naplněn. Rodiče o žalobkyni řádně pečují a vytvořili si mezi sebou úzký citový vztah. Správní orgány mají povinnost vycházet z materiální pravdy. Pokud měly pochybnosti o tak zásadní věci jako je rodičovství, měly žalobkyni vyzvat k doplnění rozhodných skutečností, eventuálně k doložení alternativním způsobem, že k adopci žalobkyně došlo řádně a v souladu se zákonem. Žádnou výzvu však neučinily.
20. Žalobkyně nesouhlasí ani se závěrem, podle kterého nemohlo dojít k zásahu do jejího soukromého a rodinného života, neboť dosud nepobývala na území ČR. Tato skutečnost nepostačuje pro závěr, že k narušení rodinného života nemohlo dojít. Rodiče žalobkyně s ní udržují kontakt na hranici svých možností tak, aby realizovali maximálně kvalitní rodinný život za dodržení podmínek trvalého pobytu. Žalobkyně s ohledem na svůj věk nemůže ovlivnit rozhodnutí rodičů, ve které zemi budou žít. Zároveň vyžaduje vzhledem k věku a školní docházce jistou stabilitu. Všechny tyto informace měly správní orgány k dispozici a měly je zohlednit, neboť na ně žalobkyně poukazovala. K řádnému zhodnocení rodinné situace v celém jejím kontextu však nedošlo.
21. Žalovaná ve svém vyjádření odkázala na napadené rozhodnutí a správní spis.

III. Posouzení žaloby soudem

22. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (napadené rozhodnutí bylo zástupci žalobkyně doručeno dne 24. 4. 2020, žaloba byla podána v pondělí dne 25. 5. 2020), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí soud přezkoumal v rozsahu a mezích žalobních bodů, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu v době jeho vydání (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.). O žalobě soud rozhodl bez jednání, neboť byly splněny podmínky § 76 odst. 1 s. ř. s.

23. Žaloba je důvodná.
24. Ministerstvo zamítlo žádost žalobkyně podle § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, podle něhož ministerstvo žádost o vydání povolení k trvalému pobytu zamítne, jestliže „*v řízení nejsou potvrzeny důvody uvedené v žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66 nebo nejsou splněny podmínky podle § 67 nebo § 68*“. Ve výroku rozhodnutí ministerstva je dále uvedeno, že žalobkynina žádost byla zamítnuta „*pro nesplnění podmínky uvedené v ustanovení § 66 odst. 1 písm. d) zákona [o pobytu cizinců]*“.
25. Soud nepřisvědčil žalobkyni, že ministerstvo uvedenou formulací výroku nepřipustně rozšířilo možné důvody pro zamítnutí žádosti. Byť se daná formulace zcela přesně neshoduje se zněním § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců, soud nespatřuje zásadní rozdíl či rozpor mezi formulací „*v řízení nejsou potvrzeny důvody uvedené v žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66*“ a formulací „*pro nesplnění podmínky uvedené v ustanovení § 66 odst. 1 písm. d)*“. Podstatné je, že výrok obsahuje výslovný odkaz na § 66 odst. 1 písm. d) i na § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců.
26. Podle § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců se povolení k trvalému pobytu bez podmínky předchozího nepřetržitého pobytu na území vydá cizinci, „*který o vydání tohoto povolení žádá jako nezletilé dítě cizince, jenž na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu, je-li důvodem žádosti společné soužití těchto cizinců na území*“. Soud souhlasí se žalovanou, že pro naplnění citovaného ustanovení je třeba kumulativně splnit tři podmínky: 1) mezi žadatelem a cizincem, od něhož je žádost odvozována, musí existovat vztah dítě-rodíč, 2) tento cizinec (rodíč) musí na území ČR disponovat trvalým pobytem a 3) žádost musí být podána za účelem společného soužití žadatele a tohoto cizince.
27. Je-li důvodem pro zamítnutí žádosti podle § 75 odst. 1 písm. h) část hypotézy tohoto ustanovení, podle které „*v řízení nejsou potvrzeny důvody uvedené v žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66*“, nevztahuje se tento důvod pouze ke třetí podmínce (účelu) pobytu, ale ke všem třem podmínkám obsaženým v § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců. Opačný výklad by vedl k absurdním důsledkům a popíral by smysl daného ustanovení, neboť by žádost nemohla být zamítnuta v případě, že by jejím účelem bylo společné soužití jakýchkoliv dvou cizinců. Ze samotného znění § 66 odst. 1 písm. d) zákona o pobytu cizinců i ze systematiky zákona o pobytu cizinců jako celku je však nepochybné, že se jedná o specifický typ oprávnění k trvalému pobytu, který je vyhrazen pro cizince, kteří jsou v rodinném vztahu rodič-dítě, přičemž rodič již disponuje trvalým pobytem na území ČR a jeho dítě s ním má být prostřednictvím žádosti o trvalý pobyt sloučeno. Jinými slovy, žádost je podávána „z důvodu“, že žadatel je nezletilým dítětem cizince disponujícího trvalým pobytem, a proto žádá o sloučení rodiny.
28. Důvod pro zamítnutí žádosti uvedený v § 75 odst. 1 písm. h) zákona o pobytu cizinců „*v řízení nejsou potvrzeny důvody uvedené v žádosti o povolení k trvalému pobytu podle § 66*“ je proto třeba vyložit tak, že zahrnuje i situaci, kdy není prokázán vztah rodič-dítě. Tomu pak odpovídá i formulace uvedená ve výroku rozhodnutí ministerstva o nesplnění podmínky § 66 odst. 1 písm. d) uvedeného zákona.
29. Žalobkyni je však třeba přisvědčit v tom, že závěr, podle kterého mezi žalobkyní a panem T. Q. T. a paní B. T. T. neexistuje vztah dítě-rodíče, nemá dostatečnou oporu ve spise.
30. Žalobkyně ke své žádosti doložila ověřenou kopii potvrzení o adopci, které bylo vydáno Národním výborem obce C. D., s datem registrace adopce 20. 1. 2015 a na něj navazující

rodný list vydaný téhož dne týmž národním výborem, v němž jsou zapsáni adoptivní rodiče žalobkyně.

31. Podle čl. 13 odst. 1 smlouvy o právní pomoci platí, že „[l]istiny vydané nebo ověřené příslušnými orgány ve stanovené formě na území jedné smluvní strany mohou být použity bez dalšího ověření na území druhé smluvní strany. Totéž platí také pro podpisy na jiných listinách ověřené podle právních předpisů na území jedné ze smluvních stran.“ Podle odstavce 2 téhož článku se odstavec 1 vztahuje také na opisy a překlady listin, které byly ověřeny příslušným orgánem. Odstavec 3 pak stanovuje, že „[l]istiny, které jsou na území jedné smluvní strany považovány za veřejné, mají povahu veřejných listin i na území druhé smluvní strany“.
32. Správní orgány nezpochybnily pravost potvrzení o adopci a rodného listu a výslovně uznaly, že se jedná o veřejné listiny. Jakkoliv lze se žalovanou souhlasit, že i veřejnou listinu je možné zpochybnit, nelze tak učinit na základě pouhých domněnek.
33. Ministerstvo i žalovaná označily potvrzení o adopci předložené žalobkyní za neplatné pro rozpor s vietnamskými zákony. Tento závěr opřely o vyjádření ředitele oddělení pro adopci vietnamského ministerstva spravedlnosti ze dne 1. 6. 2018, které bylo adresováno Zastupitelskému úřadu ČR v Hanoji. I pokud by soud odhlédl od skutečnosti, že z této listiny není vůbec patrné, zda se jedná o ověřený překlad a zda byla uvedeným ředitelem skutečně podepsána (neobsahuje žádné prvky, z nichž by bylo možné potvrdit autenticitu), podstatné především je, že se nijak nevyjadřuje přímo k případu žalobkyně ani k vietnamské právní úpravě účinné v době, kdy se měla uskutečnit adopce žalobkyně, tedy k roku 2015. Hovoří pouze obecně o „platné právní úpravě“, což se nepochybně s ohledem na datum tohoto vyjádření vztahuje k právní úpravě platné v roce 2018. Vyjádření neobsahuje ani odkaz na konkrétní zákon, který by měl zmiňovanou právní úpravu obsahovat a na základě něhož by bylo možné ověřit, zda nebyl daný předpis novelizován, příp. zda neobsahuje pro určité situace výjimky.
34. Z vyjádření ze dne 1. 6. 2018 je zřejmé, že reaguje na dotaz týkající se jiných čtyř nezletilých dětí, přičemž ředitel oddělení pro adopci konstatuje, že s ohledem na absenci konkrétních nezbytných informací v žádosti k posouzení platnosti sporných adopcí se vyjádří pouze obecně. V tomto obecném vyjádření pak uvádí, že „podle platné právní úpravy Vietnamu tak případ, kdy adoptivní rodič jako občan Vietnamu žijící dlouhodobě nebo trvale v zahraničí adoptuje si vietnamské dítě žijící ve Vietnamu jako své adoptivní dítě, je případem adopce dítěte se zahraničními prvky. Právní pravomoc v řešení takového případu náleží Krajskému Lidovému výboru kraje, ve kterém toto dítě žije. Proces právního řízení adopce musí být v souladu s Mezinárodní úmluvou La Hay a musí být schválen Ústředním státním úřadem pro mezinárodní adopci České republiky a Vietnamu. Proto Oddělení pro adopci žádá kompetentní české úřady o zjištění statusu pobytu adoptivních rodičů v České republice v případech výše zmíněných a případně v budoucích podobných případech. Pokud před a v době právního řízení adopce adoptivní rodič pracoval nebo podnikal, dlouhodobě nebo trvale žil v České republice, tak adopční listinu vydanou Lidovým výborem obce nebo městské čtvrti nejsou právně platné.“
35. Se správními orgány lze souhlasit potud, že citované vyjádření ředitele oddělení pro adopci vyvolává určitou pochybnost o žalobkyní předloženém potvrzení o adopci. Nelze však s nimi souhlasit, že toto vyjádření prokazuje neplatnost předloženého potvrzení, resp. neplatnost adopce. S ohledem na datum vyjádření ředitele oddělení pro adopci a absenci bližší specifikace právní úpravy, k níž se vztahuje, z něj nelze dovodit žádný závěr o vietnamské právní úpravě adopcí platné a účinné v roce 2015. Závěr ministerstva o tom, že

potvrzení o adopci žalobkyně bylo vydáno nepřislušným úřadem, neboť měl rozhodovat krajský, nikoliv obecní národní výbor, proto není dostatečně důkazně podložen a zůstává v rovině domněnky, byť pravděpodobné. Stejně tak závěr ministerstva o neplatnosti adopce žalobkyně (který je založen právě na tvrzení o tom, že adopce nebyla schválena příslušným úřadem) je přinejmenším předčasný a nemá dostatečnou oporu ve správním spisu.

36. V této souvislosti je třeba připomenout, že podle § 57 odst. 1 písm. c) správního řádu si správní orgán nemůže učinit úsudek o otázkách osobního stavu. To platí tím spíše, je-li otázka osobního stavu regulována právem jiného státu (srov. čl. 26 smlouvy o právní pomoci, podle kterého se osvojení a jeho zrušení řídí právním řádem té smluvní strany, jejímž je osvojitel občanem v době podání návrhu na zahájení řízení). Přestože zákon o pobytu cizinců umožňuje zamítnutí žádosti o určité druhy pobytového oprávnění nebo jejich zrušení, pokud zjistí, že se cizinec dopustil obcházení tohoto zákona s cílem získat toto povolení, zejména pokud účelově uzavřel manželství nebo jeho účelově prohlášeným souhlasem bylo určeno otcovství [viz např. § 20 odst. 5 písm. e), § 46a odst. 2 písm. i), § 56 odst. 1 písm. m), § 87e odst. 1 písm. e) a další], o takovou situaci se v nyní posuzované věci nejedná, neboť zamítnutí žádosti žalobkyně nebylo opřeno o některé z ustanovení zákona o pobytu cizinců týkajících se obcházení zákona. Navíc i závěr o obcházení zákona ve zmíněných případech musí být dostatečně důkazně podložen.
37. Hodlalo-li ministerstvo učinit závěr o neplatnosti potvrzení o adopci a na něj navazujícího rodného listu, které uznalo za veřejné listiny, nemohlo tak učinit bez součinnosti s vietnamskými orgány. Ministerstvo se mělo obrátit (např. prostřednictvím zastupitelského úřadu jako v případech zmiňovaných ve vyjádření ze dne 1. 6. 2018) na oddělení pro adopci vietnamského ministerstva spravedlnosti se žádostí o konkrétní vyjádření k případu žalobkyně. Za tímto účelem mělo dostatečně popsat skutkovou situaci, aby mohl příslušný vietnamský orgán posoudit, zda se s ohledem na právní úpravu účinnou v roce 2015 a konkrétní skutkové okolnosti jednalo o adopci se zahraničním prvkem a zda je adopce platná. V úvahu připadá také možnost vyžádat si podle čl. 56 odst. 1 smlouvy o právní pomoci výpis z matriky, který by potvrdil, zda vietnamská strana adopci žalobkyně nadále uznává či nikoliv.
38. Přestože se jedná o řízení o žádosti, které je založeno na zásadě dispoziční a v němž má prvotní povinnost tvrdit a doložit splnění podmínek pro udělení požadovaného pobytového titulu žadatel, důkazní břemeno žadatele není bezbřehé. V situaci, kdy má ministerstvo pochybnosti o žadatelem doložené veřejné listině, je s ohledem na § 3 správního řádu důkazní břemeno na straně ministerstva, hodlá-li zpochybnit platnost či obsah dané listiny (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2018, č. j. 5 Azs 306/2017-14, bod 13). Této povinnosti ministerstvo nedostalo.
39. V tomto ohledu nepostačuje vyjádření českého Úřadu pro mezinárodně právní ochranu dětí ze dne 9. 9. 2019, že v jeho databázi nefiguruje žádná z osob, jichž se měla adopce týkat, a že daný úřad adopci žalobkyně nezprostředkoval. Ve vyjádření se dále s odkazem na Haagskou úmluvu (Úmluva o ochraně dětí a spolupráci při mezinárodním osvojení) uvádí, že v případě, že vietnamské orgány věděly o přeshraničním prvku, nemělo k rozhodnutí o osvojení dojít a dotčené osoby měly být odkázány na Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí jakožto český ústřední orgán, případně na vietnamský ústřední orgán. V posuzované věci však nebylo zatím řádně doloženo, jak měla být adopce žalobkyně posouzena, tedy zda se skutečně jednalo o adopci se zahraničním prvkem ve smyslu vietnamských zákonů a zda vyžadovala zapojení ústředního orgánu pro adopci podle Haagské úmluvy.

40. Soud proto uzavřel, že závěr ministerstva (aprobovaný žalovanou), podle kterého byla prokázána neplatnost adopce žalobkyně, nemá dostatečnou oporu ve spisu, skutkový stav tedy vyžaduje zásadní doplnění, a proto je dán důvod pro zrušení napadeného rozhodnutí i rozhodnutí prvního stupně podle § 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
41. Vzhledem ke skutečnosti, že nebyl dosud dostatečně prokázán důvod, pro který byla žádost zamítnuta, se soud již nezabýval posouzením dopadu zamítnutí žádosti do žalobkynina soukromého a rodinného života, neboť takové posouzení by bylo v tuto chvíli předčasné.

IV. Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

42. Soud shledal žalobu důvodnou, proto napadené rozhodnutí žalované zrušil (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a vrátil jí věc k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Současně soud zrušil i rozhodnutí prvního stupně, neboť skutkový stav, který vzaly žalovaná a ministerstvo za základ svých rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění (§ 78 odst. 3 s. ř. s.). V dalším řízení budou správní orgány vázány právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
43. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nebyla v řízení úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalobkyni soud přiznal právo na náhradu nákladů řízení v celkové výši 11 228 Kč. Tato částka sestává ze soudního poplatku za žalobu ve výši 3 000 Kč a nákladů zastoupení advokátem ve výši 8 228 Kč. Náklady zastoupení se skládají z odměny advokáta za dva úkony právní služby po 3 100 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsání žaloby – § 7, § 9 odst. 4 písm. d) a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů] a dvou paušálních částek jako náhrady hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu, tedy celkem 6 800 Kč. Tuto částku soud zvýšil o 1 428 Kč odpovídající DPH, protože zástupce je společníkem advokátní kanceláře AK Čechovský & Václavek, s. r. o., která je plátcem daně z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Náhradu nákladů řízení v celkové výši 11 228 Kč je žalovaná povinna uhradit k rukám zástupce žalobkyně (§ 149 odst. 1 o. s. ř. užitého na základě § 64 s. ř. s.) ve lhůtě 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 22. února 2023

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v.r.

předseda senátu